

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії ТНЕУ

А.Т. Крисоватий
А.Т. Крисоватий

Протокол засідання

Приймальної комісії ТНЕУ

№ 2 від "6" лютого 2018 р.

ПРОГРАМА

*проведення додаткового фахового вступного випробування
з «Правознавства»*

*для претендентів на здобуття освітнього ступеня бакалавра за
спеціальностями:*

081 «Право»;

262 «Правоохоронна діяльність»;

293 «Міжнародне право»

Голова атестаційної комісії

Відповідальний секретар ПК ТНЕУ

Подковенко Т.О.

Луцишина О.О.

Тернопіль, 2018

1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Походження, сутність та основні риси держави. Загальна характеристика теорій походження держави. Теорії сучасної держави. Поняття форм держави. Класифікація держав за їх формою. Форми правління. Поняття, ознаки та види монархій та республік. Форми державного устрою. Поняття та ознаки унітарної держави, федерації, конфедерації та імперії. Державні (політичні) режими. Ознаки демократії. Сутність та характерні ознаки правової держави. Держава та громадянське суспільство.

Поняття та види соціальних норм. Поняття та ознаки права. Соціальна цінність, принципи та функції права. Правова система, система права та система законодавства. Галузі, інститути та норми права. Тлумачення правових норм. Офіційне та неофіційне тлумачення: поняття та види. Форми (джерела) права. Поняття та види нормативно-правових актів. Співвідношення права та закону. Систематизація нормативно-правових актів.

Правосвідомість і правова культура. Правова правомірна поведінка. Правові відносини. Правотворчість. Правореалізація та правозастосування. Правове регулювання суспільних відносин та його механізм. Юридична відповідальність. Обставини, що виключають юридичну відповідальність.

2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 року. Правонаступництво України. Основні етапи конституційного процесу в Україні 1991-1996 рр. Конституція України – Основний закон держави.

Конституційна форма правління, державного устрою та політичного режиму України. Державні символи України. Адміністративно-територіальний устрій України.

Поняття громадянства та підданства. Біпатриди та апатриди. Порядок та підстави набуття громадянства України. Порядок та підстави припинення громадянства України. Правовий статус іноземця і осіб без громадянства в Україні.

Система конституційних прав людини в Україні. Особисті права людини і громадянина. Право людини на життя, повагу до її гідності, свободу та особисту недоторканість. Принцип презумпції невинуватості і право на судовий захист. Недоторканість житла. Таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Свобода пересування та вільний вибір місця проживання. Поняття свободи світогляду і віросповідання. Поняття свободи думки і слова. Право на інформацію. Захист державної й комерційної таємниці.

Політичні права. Право на свободу об'єднання в політичні партії та громадські організації. Види об'єднань громадян в Україні. Право громадян на проведення зборів, мітингів, походів та демонстрацій та його юридичні гарантії. Право на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Соціальні, економічні та культурні права людини і громадянина. Конституційне закріплення права на освіту. Конституційне закріплення права на достатній життєвий рівень. Право на працю. Юридичні гарантії конституційного права на охорону здоров'я. Конституційне закріплення права на житло. Конституційний захист сім'ї, материнства та дитинства. Конвенція про права дитини.

Конституційні обов'язки громадян України. Порядок призову на військову службу та її проходження. Альтернативна (невійськова) служба.

Безпосередня та представницька демократія та їх основні форми. Поняття референдуму. Види виборчих систем.

Принцип поділу державної влади в Україні. Правовий статус і повноваження Верховної Ради України. Правовий статус народного депутата. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Рахункова палата. Законодавчий процес в Україні.

Правовий статус Президента України та його повноваження. Порядок обрання, підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Рада національної безпеки і оборони України.

Правовий статус і повноваження Кабінету Міністрів України. Склад і порядок формування Кабінету Міністрів України. Міністерства та інші центральні органи державної виконавчої влади. Система та повноваження місцевих органів державної виконавчої влади.

Судова влада в Україні. Конституційний суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Система та повноваження судів загальної юрисдикції в Україні. Основні принципи судочинства в Україні.

Система правоохоронних органів в Україні, їх основні завдання. Правовий статус та функції прокуратури України. Правовий статус Національної поліції, Служби безпеки України. Правовий статус та завдання адвокатури.

3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Поняття цивільного права. Загальна характеристика цивільного законодавства. Поняття та особливості цивільного правовідношення. Здійснення та захист цивільних прав.

Фізичні особи як суб'єкти цивільного права. Поняття правосдатності та дієздатності. Види дієздатності. Обмеження дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною. Визнання фізичної особи безісно відсутньою та оголошення її померлою. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права. Держава і територіальні громади як суб'єкти цивільних правовідносин.

Об'єкти цивільного права. Поняття та види речей. Цінні папери як об'єкти цивільного права.

Правочини. Представництво. Строки та терміни. Позовна давність.

Поняття та зміст права власності. Підстави виникнення та припинення права власності. Право приватної власності. Право державної власності.

Право комунальної власності. Право спільної власності. Захист права власності.

Загальні положення про зобов'язальне право. Цивільно-правовий договір. Виконання зобов'язань. Способи забезпечення виконання зобов'язань. Відповідальність за порушення цивільних прав і обов'язків. Припинення зобов'язань.

Договір купівлі-продажу. Договір дарування, довільного утримання. Договір найму (оренди). Договір підряду. Договори про надання послуг.

Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за шкоду, заподіяну каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Зобов'язання із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Компенсація моральної шкоди.

Поняття спадкування та спадщини. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Здійснення права на спадкування.

4. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини. Джерела адміністративного права. Громадяни як суб'єкти адміністративного права. Об'єднання громадян. Органи виконавчої влади. Державні службовці. Форми і методи державного управління. Акти органів виконавчої влади.

Загальні засади адміністративної відповідальності. Адміністративне правопорушення за законодавством України. Адміністративні стягнення. Проведення у справах про адміністративні правопорушення. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією. Законність і дисципліна у сфері виконавчої влади. Адміністративно-правові основи державного управління.

5. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Поняття та склад злочину. Об'єкт злочину. Об'єктивна сторона злочину. Суб'єкт злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Стадії вчинення злочину. Співучасть у злочині. Обставини, що виключають злочинність дії. Обставини, які пом'якшують та обтяжують кримінальну відповідальність. Покарання: поняття та види.

Злочини проти основ національної безпеки України. Злочини проти життя та здоров'я особи. Злочини проти власності. Злочини у сфері господарської діяльності. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Рекомендована література та законодавство:

Міжнародні документи:

1. Загальна декларація прав людини. Міжнародний документ від 10.12.1948 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Міжнародний документ від 11 листопада 1950 року. Редакція від 02.10.2013 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Конвенція про права дитини. Міжнародний документ від 20 листопада 1989 року. Редакція від 20.11.2014 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_021
4. Конвенція Співдружності Незалежних Держав про права та основні свободи людини. Міжнародний документ від 26.05.1995 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/997_070
5. Міжнародний Пакт про громадянські і політичні права. Міжнародний документ від 16.12.1966 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043

Нормативно-правові акти:

6. Конституція України: прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Із змін та доповн., станом на 29 січня 2016 року. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
7. Декларація про державний суверенітет України. Прийнята 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
8. Кодекс законів про працю України. Закон України від 15 листопада 1996р. Редакція від 20.01.2018 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Закон України від 7 грудня 1984 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
10. Кримінальний кодекс України. Закон України від 5 квітня 2001 р. Редакція від 12.01.2018 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
11. Основи законодавства України про охорону здоров'я. Закон України від 19.11.1992р. № 2801-XII. Редакція від 01.01.2016 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
12. Про статус народного депутата: Закон України від 17 листопада 2011 р. № 2790-XII. Визнання неконституційними окремих положень від 21.12.2017 р., підстава x003p710-17. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
13. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. Редакція від 05.01.2017 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
14. Про вибори народних депутатів України. Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII. Редакція від 11.10.2017 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>

15. Про відпустки. Закон України від 15 листопада 1996р. № 504/96-ВР Редакція від 11.06.2016 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80>

16. Про військовий обов'язок і військову службу. Закон України від 25 березня 1992р. № 2232-XII. Редакція від 14.01.2018 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>

17. Про всеукраїнський референдум. Закон України від 6 листопада 2012р. № 5475-VI. Редакція від 09.12.2015 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5475-17>

18. Про громадянство України. Закон України від 18 січня 2001р. № 2235-III. Редакція від 19.02.2016 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>

19. Про державну службу. Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. Редакція від 20.01.2018 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/889-19/para2#n2>

20. Про колективні договори і угоди. Закон України від 1 липня 1993р. №3356-XII. Редакція від 01.01.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>

21. Про Конституційний Суд України. Закон України від 13 липня 2017 р. № 2136-VIII. Редакція від 15.12.2017 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>

22. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Редакція від 07.01.2018 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

23. Про оплату праці. Закон України від 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР Редакція від 01.01.2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>

24. Про прокуратуру. Закон України від 14 жовтня 2014 р. Редакція від 20.01.2018 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>

25. Про Службу безпеки України. Закон України від 25 березня 1992 р. Редакція від 28.12.2015 р. № 2229-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>

26. Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 2 червня 2016 р. №1402-VIII. Редакція від 15.12.2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

27. Сімейний кодекс України. Закон України. Редакція від 10.11.2016 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

28. Цивільний кодекс України. Закон України. Редакція від 01.01.2016 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Додаткова література:

29. Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю.П.Битяк, В.В. Богущакій, В.М. Гарашук та ін.]; За ред. Ю.П. Битяка. — Харків: Право, 2011. — 528с.

30. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). — К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. — 584 с.

31. Альфоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А.П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 216 с.

32. Андрусичин Б.І., Беренс С.О., Губань Р.В. Основи правознавства : Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Б.І.Андрусичин, С.О.Беренс, Р.В.Губань. — К.: Ірпінь : ВТФ «Перун», 2017. — 208 с.

33. Болотіна Н. Б. Трудове право України. — К.: Вікар, 2005. — 725 с.

34. Васильків І. Д., Кравчук В. М. Основи правознавства: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / І. Д.Васильків, В.М.Кравчук. — Тернопіль : Астон, 2017. — 280 с.

35. Галуцько В.В., Курило В.І., Короед С.О. та ін. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / [В.В.Галуцько, В.І. Курило, С.О. Короед, О.Ю. Дрозда, І.В. Гиренко, О.М.Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іваничук, Р.Д. Саєнко, І.М. Ямкова]; за ред. проф. В.В. Галуцька. — Херсон: Грін Д.С., 2013. — 272 с.

36. Дмитренко, Ю.П. Трудове право України : підручник / Ю.П.Дмитренко. — К.: ЮрінкомІнтер, 2009. — 624 с

37. Долгіх Н. П. Трудове право : навч. посіб. / Н. П. Долгіх, В.П.Марущак. — Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2011. — 252 с.

38. Кобзєва Т. А. Сімейне право України : навчальний посібник / Т.А.Кобзєва, В. С. Шапіро. — Суми : Сумський державний університет, 2015. — 90 с.

39. Кодекс законів про працю України: Науково-практичний коментар. - Харків: Консум, 2003. — 832 с.

40. Конституційне право України. Підручник. — 3-є вид., перероб і доп. / Фрацький О.Ф. — К.: Юрінком Інтер, 2006.

41. Кравчук М.В. Теорія держави і права (спорні концепти): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.В. Кравчук. — Вид. 3-є, переробл. й доповн. — Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2013. —

42. Кримінальне право України. (Загальна частина) : [підручник] / Бабенко А.М., Валєва Ю. А., Гришук В. К. та ін. / За заг. ред. О.О.Бандурин. — Х. : Вид-во ХНУВС, 2011. — 378 с.

43. Кримінальне право України. Особлива частина: Підручник / За ред. В.В.Сташиса, В.Я. Тація. — К., 2007. — 608 с.

44. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / [Ю.В.Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.]; за ред. проф. В.В.Сташиса, В. Я.Тація. — 4-те вид., переробл. і допов. — Х. : Право, 2010. — 455 с.

45. Кримінальний кодекс України: постійний матеріал та навчально-практичні завдання / І. П. Баглай, І. Г. Богатирьов, О. І. Богатирьова, К.Т.Кравченко, О. М. Литвинова, А. В. Савченко, Ю. Л. Сенін, О.І.Соболь; За заг. ред. докт. юрид. Наук, проф. І. Г. Богатирьова. — К. : Атіка, 2011. — 640 с.

46. Мазур О.С. Цивільне право України: Навч. пос. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 384 с.

47. Нарошніський О.Д. Основи правознавства : підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / О. Д. Нарошніський. — К. : Грамота, 2017. — 192 с.

48. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. — 2-е вид., перероб. і доп. / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — Т. 2. — 1088 с.

49. Пометун О.І., Ремех Т.О. Правознавство. Практичний курс: підручник для 9 кл. / О.І.Пометун, Т.О. Ремех. — К.: Літера ЛТД, 2009. — 192 с.

50. Ратушняк С. П.Основи загальної теорії права та держави: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / С.П.Ратушняк. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2017. — 272 с.

51. Сімейне право : підручник / [Л. М. Баранова та ін.] ; за заг. ред. В.І.Борисової, І. В. Жилінкової ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». — 4-ге вид., переробл. і допов. — Х. : Право, 2012. — 320 с.

52. Сімейне право України (історія, традиції, сучасність) : навч. посіб. / [Андрушишин Б. І. та ін.] ; за ред. Б. І. Андрушишина, С. І. Шимон] ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. — 449 с.

53. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: Підручник. 3-е вид./ Пер. з рос. — Харків: Консум, 2011. — 656 с.

54. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Косюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. — Київ: Центр учбової літератури, 2016. — 472 с.

55. Філіпенко Т.М. Основи правознавства : підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Т. М. Філіпенко, В.Л.Сутковий. — Київ : Генеза, 2017. — 208 с.

56. Цивільне право : підручник : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М.Баранова, Т. І. Бегова та ін. ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатеевої, В. Л. Яроцького. — Х. : Право, 2011. — Т. 1. — 656 с.

57. Цивільне право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. Г.Б.Яновницької, В.О. Кучера. — Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. — 468 с.

58. Цивільне та сімейне право України : підручник / ред. С.О.Харитонен, Н. Ю. Голубева ; Одеська національна юридична академія. — К. : Правова єдність, 2009. — 968 с.

59. Шимон С. І. Сімейне право : навч. посіб. / Шимон Світлана Іванівна; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. — 260 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії ТНЕУ

А.І. Кривосатий

*Критерій оцінювання
рівня знань вступників на додатковому фаховому вступному випробуванні
з «Правознавства»
для претендентів на здобуття освітнього ступеня бакалавр за
спеціальностями:
081 «Право»;
262 «Правоохоронна діяльність»;
293 «Міжнародне право»*

Затверджено на засіданні ПК ТНЕУ
Протокол №2 від 6 лютого 2018 р.

Голова атестаційної комісії

Відповідальний секретар ПК ТНЕУ

Подковенко Т.О.

Луцишин О.О.

Оцінювання знань вступників здійснюється за 100-бальною системою оцінювання. Максимальна кількість балів 100 балів, у т.ч. 40 балів за відповідь на перше питання та по 30 балів - за друге та третє питання.

Вступне випробування з «Правознавства» складається в усній формі. В експериментальні білети включені питання з наступних галузей: основи теорії держави і права, конституційне право, цивільне право.

Критерієм оцінки відповіді на питання використовується система оцінювання за принципом: за питання з «Теорії держави і права» за правильною відповідь – 40 балів, за неправильну відповідь – по 0 балів. Повні відповіді на питання з «Конституційного права» та «Цивільного права» оцінюються по 30 балів. Максимальна кількість балів 100.

За допущення помилок при висвітленні відповідей на поставлені питання можуть зніматися бали:

ВВ	За відсутності відповіді на тестове завдання	40(30) балів
ЧВ	За часткову відповідь на тестове завдання	10 балів
ВЛ	При відсутності логічного зв'язку у викладенні відповіді на завданні тестове завдання	5 балів
ВТ	За відсутності правильних визначень правових термінів	5 балів
НЗ	При необґрунтованості відповіді законодавством	5 балів
ВП	За відсутності посилань на норми законодавства	5 балів
НГ	Невідома галузева належності конкретного питання	5 балів
НК	Незнання основних положень Конституції України стосовно конкретного питання	10 балів
НТ	Застосування у відповіді неправильних термінів і понять	2 балів
НВ	Невміння зробити висновки у відповіді на тестове завдання	2 бали
ГП	За наявності суттєвих граматичних помилок	2 бали
ЗВ	За наявності значної кількості хибних, невірних, неправильних	2 бали

Абітурієнту виставляється загальна сума балів – різниця між максимально можливою і знятою кількістю балів.

Найбільше сумарне число балів по білету – 100.